

บทที่ ๔

นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตรรายสินค้าของจังหวัด

๔.๑ มติคณะรัฐมนตรี

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ให้หน่วยงานดำเนินการจัดทำแผนงานในภารกิจหลักของหน่วยงานระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) โดยกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของประเทศ และคำนึงถึงความสอดคล้องของ

๑. แนวทางขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทาง (SEP For SDGs)
๒. กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี
๓. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒
๔. ประเด็นการปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

๔.๒ หลักการแนวคิด

๑. เกษตรกรมีข้อมูลข่าวสารและความรู้ความสามารถทันสถานการณ์ พึ่งพาตนเองได้ และสถาบันเกษตรกรเป็นกลไกหลักขับเคลื่อนภาคการเกษตรด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๒. ตลาดนำกระบวนการผลิตและสินค้าเกษตรมีคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย ภาคการเกษตรเติบโตอย่างยั่งยืน ด้วยงานวิจัยเทคโนโลยี/นวัตกรรม อาทิ Agri-Map และ Application เป็นต้น

๔.๓ กรอบยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙)

๑. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง
๒. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างศักยภาพคน
๓. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
๔. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
๕. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๖. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๔.๔ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

- ส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่
- พัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.๘๘๒ ศูนย์) และเครือข่าย
- สร้าง Smart Farmer (เป้าหมาย ๒.๕ ล้านราย)
- พัฒนาและส่งเสริมเครือข่ายสหกรณ์และสถาบันเกษตรกร (เป้าหมาย ๒.๕ แสนราย)
- พัฒนาการเกษตรด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า

- พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP/GMP/Q)
- บริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน (เช่น แผนข้าวครบวงจร)

- ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (เป้าหมาย ๗,๐๐๐ แปลง)
- สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้า
- ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์
- ธนาคารสินค้าเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

- เสริมสร้างระบบการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร
- ปรับปรุงพันธุ์พืช ปศุสัตว์ ประมง

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

- บริหารจัดการน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน
- บริหารจัดการการใช้สารเคมีการเกษตรทั้งระบบเพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค
- แก้ไขปัญหาการทำกรประมงผิดกฎหมาย
- บริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม โดยใช้ Agri map (เป้าหมาย-ข้าว ๕.๗ แสนไร่)

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

- พัฒนาบุคลากรภาครัฐ
- ปรับและพัฒนาโครงสร้างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนากฎหมาย และกฎระเบียบ

เกษตรกรหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง (รายได้ประชาชาติต่อหัวมากกว่า ๑๓,๐๐๐ USD ~ ๓๙๐,๐๐๐ บาท/คน ในปี ๒๕๗๙)

๔.๕ สรุปเป้าหมายการพัฒนาประเทศด้านการเกษตรและสหกรณ์ที่สำคัญ

กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๗) มีเป้าหมายให้ภาคเกษตรเป็นฐานการผลิต bio-bases ที่สำคัญ เป็นฐานการผลิตอาหารที่มั่นคงและปลอดภัยมีผลิตคุณภาพสูง และมีระบบบริหารจัดการที่ดี ด้านประมง

Thailand ๔.๐ เป็นประเทศ “รายได้สูง” เปลี่ยนจากเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วย “ประสิทธิภาพ” เป็นการขับเคลื่อนด้วย “นวัตกรรม” เปลี่ยนจากเกษตรแบบดั้งเดิม (Traditional Farming) เป็นการเกษตรสมัยใหม่ (Smart Farming)

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๔) ในยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน เน้นยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่มาตรฐาน เพื่อให้เศรษฐกิจภาคเกษตรเข้มแข็ง ขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ เกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิ ๕๙,๔๖๐ บาท/ครัวเรือน และมีพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนไม่น้อยกว่า ๕ ล้านไร่

แผนพัฒนาการเกษตรฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๔) ความพอใจของเกษตรกรเพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ ๘๕ ในปี ๒๕๖๔ เกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น ๕๙,๔๖๐ บาท/ครัวเรือน ปี ๒๕๖๔ เศรษฐกิจภาคเกษตรเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๓ ต่อปี จำนวนงานวิจัยเทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร ถูกนำไปใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน

สรุปสาระสำคัญของนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรหน้าที่ของรัฐบาล มาตรา ๑๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบันได้กำหนดหน้าที่ของรัฐบาล ไว้ ๓ ประการ เป็นครั้งแรก คือ

๑. การบริหารราชการแผ่นดิน
๒. การดำเนินการให้มีการปฏิรูปด้านต่าง ๆ
๓. การส่งเสริมความสามัคคี และความสมานฉันท์ของประชาชนในชาติ

๔.๖ แนวทางการกำหนดนโยบาย

๑. ได้นำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศว่าด้วยการ เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ตามแนวพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาเป็นหลักสำคัญ
๒. ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งทรงเน้นความพอดีพอสมพอควรแก่ฐานะ ความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันมาเป็นแนวคิด
๓. ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒
๔. แนวทางของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
๕. ความต้องการของประชาชน

๔.๗ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชุมพร ๔ ยุทธศาสตร์

“ชุมพรเมืองน่าอยู่ บนพื้นฐานการเกษตรกรรมและการท่องเที่ยวคุณภาพ เชื่อมโยงการพัฒนาสองฝั่งทะเล”

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาการเกษตรกรรม การท่องเที่ยว และเชื่อมโยงการพัฒนาในระดับภูมิภาค
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาคน ครอบครัว ชุมชน และสังคม ให้มีความมั่นคงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลและยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการและการจัดการความมั่นคงเพื่อการพัฒนาแบบประชารัฐ

๔.๘ ยุทธศาสตร์พัฒนาภาคใต้ ฉบับที่ ๑๒ (ส่วนที่ส่งเสริมและสนับสนุน)

- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรหลักของภาคและสร้างความเข้มแข็งสถาบันเกษตรกร
  - ๓.๑ แผนงานส่งเสริมการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นที่มีศักยภาพทางการตลาด

สาระสำคัญ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นอย่างครบวงจรตลอดห่วงโซ่การผลิต โดยอาศัยการใช้ประโยชน์จากการสร้างภาพลักษณ์และเรื่องราวของสินค้าในแต่ละชุมชนหรือพื้นที่ รวมถึงการใช้จุดเด่นของสินค้าเกษตรพื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย การสร้างความแตกต่างของสินค้าเกษตร การรับรองขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และการพัฒนาสินค้าเกษตรที่มีเอกลักษณ์ประจำถิ่นให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค นำไปสู่การผลิตและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าและเอกลักษณ์เฉพาะ ตลอดจนการพัฒนางานวิจัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร การส่งเสริมอาชีพและเพิ่มมูลค่า และการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายการผลิตและการตลาดของแต่ละพื้นที่

๓.๒ แผนงานพัฒนาและส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้เข้าสู่ระบบมาตรฐานความปลอดภัย

สาระสำคัญ เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม และกำกับดูแลให้การผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐานความปลอดภัย โดยใช้มาตรการสนับสนุนและส่งเสริมการผลิต รวมทั้งการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดสายการผลิตให้มีคุณภาพมาตรฐานตามความต้องการของตลาด ควบคู่ไปกับการส่งเสริมด้านการตลาดที่ตระหนักถึงการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารที่ปลอดภัย

๓.๓ แผนงานสนับสนุนและยกระดับการผลิตให้เข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์

สาระสำคัญ พัฒนาต่อยอดการผลิตให้เข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์และกำกับดูแลให้การผลิตเป็นไปตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์อันเป็นที่ยอมรับ ควบคู่กับการส่งเสริมด้านการตลาดเกษตรอินทรีย์ เพื่อสร้างโอกาสทางการตลาด ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์ รวมถึงการตรวจติดตาม ตรวจสอบรับรองฟาร์มที่ผ่านการรับรองระบบ และเพิ่มจำนวนฟาร์ม/พื้นที่ใหม่ให้เข้าสู่ระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น ควบคู่กับส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์วิถีพื้นบ้านและยกระดับเกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ระดับสากล ตลอดจนกำหนดมาตรการสนับสนุนจูงใจ และการสนับสนุนกลไกทางการตลาดที่เอื้อต่อการปรับระบบการผลิตเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์

๓.๔ แผนงานพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรเพื่อเตรียมไปสู่การเป็นผู้ประกอบการ

สาระสำคัญ ส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่และเกษตรกรกรรมยั่งยืน พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ทั้งทายาทและแกนนำ ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและบริหารจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบและยกระดับโครงสร้างการผลิตในอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปอย่างครบวงจร

๓.๕ แผนงานส่งเสริมการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตรชีวภาพ

สาระสำคัญ ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรชีวภาพ โดยประยุกต์ใช้องค์ความรู้และนวัตกรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีสะอาด เทคโนโลยีวัสดุ และนาโนเทคโนโลยี และเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตรชีวภาพ ตลอดจนมีการส่งเสริมการทำเกษตรกรรม ที่คำนึงถึงระบบนิเวศ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพด้านพืช สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์รวมทั้งการนำวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์ในภาคอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้องกับชีวภาพ เพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ อันจะก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรชีวภาพ

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม กว่าครึ่งหนึ่งของประชากรไทยมีอาชีพเกษตรกรรม ส่งผลให้ประเทศไทยมีจำนวนประชากรในภาคเกษตรไม่น้อยกว่าสามสิบล้านคน ดังนั้นการพัฒนาการเกษตรจึงเป็นการพัฒนาที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะจะส่งผลให้ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศมีรายได้สูงขึ้น และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การผลิตพืชเป็นกิจกรรมทางการเกษตรที่ให้ผลผลิตที่ใช้เป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญ และสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศจำนวนมากในแต่ละปี เช่น ยางพารา ข้าว ทูเรียน มังคุด ลำไย เป็นต้น แต่ในอดีตที่ผ่านมา ภาคการเกษตรของไทยตกอยู่ในภาวะที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง เนื่องจากเมื่อพิจารณาถึงข้อมูลพื้นที่การเกษตรและจำนวนเกษตรกร จะพบว่าจำนวนเกษตรกรรายย่อยลดลง คนจนจากภาคเกษตรกรรมทยอยเปลี่ยนอาชีพ หันเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้นเรื่อย ๆ ปัญหาที่สำคัญ เช่น ปัญหาด้านการผลิต ผลผลิตไม่ได้คุณภาพ ต้นทุนการผลิตสูง ทำให้ไม่คุ้มทุน ปัญหาด้านการตลาด ราคาผลผลิตตกต่ำ ไม่มีตลาดรับซื้อ รวมถึงปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก เป็นต้น รัฐบาลทุกยุคทุกสมัย ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาภาคเกษตรมาตลอด โดยดูแลเกษตรกรให้มีรายได้ที่เหมาะสมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การลดต้นทุนการผลิต การช่วยเหลือในเรื่องปัจจัยการผลิตอย่างทั่วถึง การช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อย ตลอดจนจนถึง การใช้กลไกตลาดดูแลราคาสินค้าเกษตรประเภทที่ราคาตกต่ำผิดปกติให้สูงขึ้นตามสมควร

๔.๘ นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศ (Zoning)

ความเป็นมาของนโยบาย

รัฐบาลได้มีนโยบายในการจัดการใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยเฉพาะพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้เกษตรกรได้ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และทำการประมงในพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การลดต้นทุนการผลิต การจัดการด้านการตลาด การแปรรูปและการเพิ่มมูลค่า โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีประกาศเขตเหมาะสม สำหรับพืช สัตว์ ประมง รวม ๕ ฉบับ จำนวน ๒๐ ชนิด สินค้า ได้แก่ พืช ๑๓ ชนิด ปศุสัตว์ ๕ ชนิด ประมง ๒ ชนิด โดยหลักการของการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เป้าหมายที่สำคัญ คือ ต้องการปรับสมดุลของอุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) ของสินค้าเกษตรในแต่ละพื้นที่ ซึ่งการประกาศเขตเหมาะสมในการปลูกพืช ปศุสัตว์ และประมงจะอาศัยข้อมูลทางวิชาการ ศักยภาพกายภาพในพื้นที่ ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภูมิอากาศ ดิน น้ำ ความชื้น แสงแดด สภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ นำมาประกอบกับข้อมูลพืช สัตว์ ประมง ในแต่ละชนิด รวมทั้งวิเคราะห์ร่วมกับความต้องการของตลาด เพื่อหาความเหมาะสมของการทำการเกษตรในแต่ละพื้นที่ ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตสูง ซึ่งจะทำให้เกษตรกรมีผลกำไรที่สูงกว่าการทำการเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม โดยรัฐบาลมีมาตรการสนับสนุน จูงใจ ให้ข้อมูลและคำแนะนำทางวิชาการแก่เกษตรกรในการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตร ภายใต้เงื่อนไขว่าต้องเป็นความสมัครใจและความพึงพอใจของเกษตรกรเป็นหลัก และมีประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

- ๑) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง เขตเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช ข้าว ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ จำนวน ๖ ชนิด
- ๒) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง เขตเหมาะสมสำหรับการเลี้ยง โคเนื้อ โคนม สุกร ไก่เนื้อ และไก่ไข่ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๕ ชนิด
- ๓) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง เขตเหมาะสมสำหรับปลูก สับปะรดโรงงาน และลำไย ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๖ จำนวน ๒ ชนิด

๔) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง เขตเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (การเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด เช่น กุ้งก้ามกราม ปลานิล และสัตว์น้ำจืดเศรษฐกิจอื่น ๆ) ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖

๕) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง เขตเหมาะสมสำหรับการปลูก เงาะ ทุเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๕ ชนิด

ตารางที่ ๑๑ เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	จังหวัดชุมพร
ข้าว ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖)	ข้าว ยางพารา ปาล์มน้ำมัน
โคเนื้อ โคนม สุกร ไก่เนื้อ ไก่ไข่ (ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๖)	โคเนื้อ โคนม สุกร ไก่เนื้อ และ ไก่ไข่
สับปะรดโรงงาน และลำไย (ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๖)	สับปะรดโรงงาน
การเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด (ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖)	กุ้งทะเล และสัตว์น้ำจืดเศรษฐกิจอื่น ๆ เช่น กุ้งก้ามกราม ปลานิล
เงาะ ทุเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ (ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖)	เงาะ ทุเรียน มังคุด มะพร้าว กาแฟ
รวม ๒๐ ชนิด	รวม ๑๙ ชนิด

ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, เขตเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ตารางที่ ๑๒ พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืช จังหวัดชุมพร

พืช	เหมาะสม สูง (ไร่)	เหมาะสม ปานกลาง (ไร่)	เหมาะสม น้อย (ไร่)	ไม่ เหมาะสม (ไร่)	รวม
ปาล์มน้ำมัน	๒๓๖,๘๘๘	๑๘๓,๓๑๕	๔๐๑,๘๕๕	๑๓๑,๔๓๐	๙๕๓,๔๘๘
ยางพารา	๒๕,๔๑๘	๓๙๖,๓๒๕	๓๗,๓๖๘	๑๒๒,๙๐๑	๕๘๒,๐๑๒
เงาะ ทุเรียน มังคุด	๓๕,๒๖๓	๑๑๔,๔๐๔	-	๑๒,๙๐๑	๑๖๒,๕๖๘
มะพร้าว	๖,๘๘๐	๕๖,๗๑๕	๑๕,๐๕๑	๒๑,๑๓๕	๙๙,๗๘๑
สับปะรด	๙๗๖	๕,๐๔๒	๑,๐๙๑	๑,๒๐๐	๘,๓๐๙
กาแฟ	-	๑๙,๔๒๘	๔,๘๖๘	๗๕,๘๗๓	๑๐๐,๑๖๙
รวม	๓๐๕,๔๒๕	๗๗๕,๒๒๙	๔๖๐,๒๓๓	๓๖๕,๕๔๐	๑,๙๐๖,๓๒๗

เป้าหมายการพัฒนา

๑) การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลตามเป้าหมายของรัฐบาล เพื่อร่วมผลักดันการพัฒนาประเทศตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขัน คนไทยอยู่ดีกินดี มีความเสมอภาคและเป็นธรรม” ตามที่รัฐบาลกำหนด

๒) เกษตรกรทำการผลิตทางการเกษตรอย่างเหมาะสม โดยเกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนชนิดสินค้าและรูปแบบการผลิตในเขตพื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อยหรือไม่เหมาะสม และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในเขตพื้นที่ที่มีความเหมาะสม เพื่อการลดต้นทุนและเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

๓) การบริหารจัดการด้านการเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดมีประสิทธิภาพ โดยจังหวัดมีกลไกการพัฒนาเกษตรกรและสหกรณ์ของจังหวัดที่เหมาะสม ทั้งการบริหารจัดการพื้นที่และทรัพยากร มีการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดโดยคำนึงถึงความต้องการของตลาด และการพัฒนาเกษตรกรตามศักยภาพของแต่ละกลุ่มเป็นต้น และมีการกำหนดมาตรการ โครงการ กิจกรรม มีความเหมาะสมสำหรับการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับข้อมูลข้อเท็จจริงในพื้นที่ สอดคล้องตามกรอบแนวคิด Zoning = Area + Commodity + Human Resource ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ GPP ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น

๔) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการทำงานอย่างบูรณาการทั้งภายในกระทรวงและขยายผลความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายจากภายนอกให้มากขึ้น ในการร่วมกันพัฒนาระบบและกลไกต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าว การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

การขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ที่ผ่านมา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีประกาศเขตเหมาะสมต่อการปลูกพืช ปศุสัตว์ และประมง ในระหว่างวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ - ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ พร้อมจัดทำแผนที่ประกอบ ทั้ง ๒๐ ชนิดสินค้า คือ พืช ๑๓ ชนิด (ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรดโรงงาน ลำไย เงาะ ทุเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ) ปศุสัตว์ ๕ ชนิด (โคเนื้อ โคนม สุกร ไก่เนื้อ และไก่ไข่) และประมง ๒ ชนิด (กุ้งทะเล และสัตว์น้ำจืด)

กรอบแนวคิดและหลักการสำคัญของนโยบาย Zoning

กรอบแนวคิด zoning = area + commodity + human resource มีสาระสำคัญ คือ การขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ในพื้นที่หนึ่งให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยความพร้อมของปัจจัยหลัก ๓ ด้าน ในการขับเคลื่อน ประกอบด้วย การบริหารจัดการพื้นที่และทรัพยากรที่เหมาะสม ผลิตสินค้าได้ตรงตามความต้องการของตลาด รวมทั้งการมีบุคลากรด้านการเกษตร ทั้งเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ที่จะทำหน้าที่บริหารจัดการการผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตาม พบว่าข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัจจัยทั้ง ๓ ด้าน ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่าง ๆ นั้น มีความแตกต่างกัน โดยในบางพื้นที่มีความพร้อมสำหรับการพัฒนา เช่น พื้นที่ที่มีความเหมาะสมและโครงสร้างพื้นฐานเอื้ออำนวย สินค้าหลักในพื้นที่มีราคาดีมีตลาดรองรับ มีบุคลากรทั้ง Smart Farmer และ Smart Officer ที่มีความพร้อม ในการบริหารจัดการการผลิตทางการเกษตร ตลอดห่วงโซ่คุณค่าของสินค้าเกษตรต่าง ๆ ในพื้นที่นั้น เป็นต้น แต่ในบางพื้นที่อยู่ในเขตยังขาดความพร้อมในบางเรื่อง หรือมีปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไขก่อน การพัฒนาในแต่ละพื้นที่จึงไม่สามารถใช้รูปแบบ วิธีการเหมือนกันได้ หน่วยงานในพื้นที่และคณะกรรมการระดับจังหวัดจะต้องกำหนดมาตรการ โครงการและกิจกรรมในการพัฒนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย พื้นที่และสินค้าโดยคำนึงถึงข้อมูลข้อเท็จจริงจากปัจจัยทั้ง ๓ ด้าน ที่ดำเนินการสำรวจ รวบรวม ตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาแล้วเป็นสำคัญ

สำหรับชนิดของข้อมูลที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในปัจจัยหลักทั้ง ๓ ด้าน ได้ประมวลไว้เป็นตัวอย่างตามภาพด้านล่าง ซึ่งหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและจังหวัดจำเป็นต้องทราบเพื่อนำมาพิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนาหรือตัดสินใจในการแนะนำและส่งเสริมแก่เกษตรกรอย่างเหมาะสม

แผนที่การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map)

Agri-Map เป็นแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก โดยบูรณาการข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือบริหารจัดการการเกษตรไทยอย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการปรับข้อมูลให้ทันสมัยและพัฒนาเพิ่มความสะดวกการใช้งาน ให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลโดยง่าย พร้อมก็สามารถติดตามข้อมูลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง รอบด้านครอบคลุมการนำไปใช้ประโยชน์ทุกด้าน ที่สำคัญเป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้กับข้อมูลด้านการเกษตร ซึ่งสามารถตอบโจทย์การช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรไทย เป็นรายพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำ Agri-Map คือเพื่อเป็นแผนที่สำหรับบริหารจัดการการเกษตรไทย โดยข้อมูลที่นำเข้าประกอบด้วย ข้อมูลด้านการเกษตร ด้านการพาณิชย์ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา การวิเคราะห์จำเป็นต้องคำนึงถึงสมดุลของทรัพยากรการผลิต (ดิน น้ำ พืช) ผลผลิต อุปสงค์ และอุปทาน รวมทั้งปัจจัยการผลิต จึงจะทำให้สามารถบริหารจัดการสินค้าเกษตรสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และสามารถคาดการณ์อนาคตได้ โดยเฉพาะหากเกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงการปลูกพืชที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์นั้น ๆ โดยมีกรอบแนวคิดแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก คือ

(๑) เป็นแผนที่สำหรับบริหารจัดการการเกษตรรายจังหวัด ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและในอนาคตในมิติของปัจจัยการผลิตอุปสงค์และอุปทาน

(๒) มี ๒ ระดับ คือ ระดับจังหวัด (นโยบายและการขับเคลื่อน) และระดับศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๘๘๒ ศูนย์ (ปฏิบัติการ) หลักการดำเนินงาน แบ่งเป็น ๒ แนวทาง

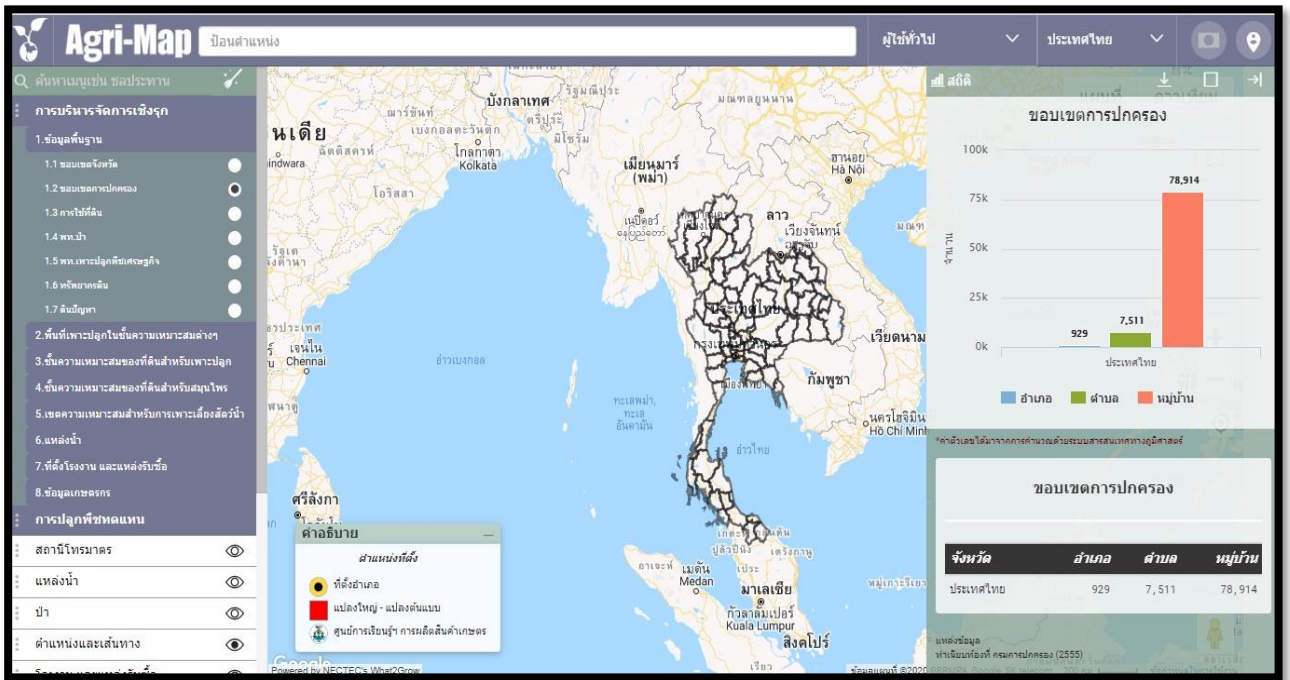
๑. แผนที่สำหรับบริหารจัดการการเกษตรสำหรับภาคราชการและประชาชนทั่วไป Agri-Map ที่จัดทำขึ้นนี้ทางกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีการเพิ่มข้อมูลที่เป็นประโยชน์ตลอดเวลา เนื่องจากในธรรมชาติจะเกิดการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา โดยเบื้องต้นตั้งเป้าหมายปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยที่เกิดขึ้นในทุก ๆ ปี เพื่อให้เป็นเครื่องมือที่สามารถใช้ในการบริหารจัดการด้านการเกษตรไทยได้อย่างต่อเนื่องในอนาคตได้ ทั้งนี้ หน่วยงานราชการเกษตรกร และประชาชนทั่วไป สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลในรูปแบบแผนที่สำหรับบริหารจัดการการเกษตรรายจังหวัดเพื่อประกอบการตัดสินใจในการผลิตสินค้าเกษตร ผ่านระบบออนไลน์ ได้ที่ <http://agri-map-online.moac.go.th/> หรือค้นหาคำว่า “Agri-Map” ใน Google แล้วเลือกพิมพ์ชื่อจังหวัดที่ต้องการค้นหาข้อมูล เพียงแค่นี้ สามารถใช้งานได้ทันที

Google search results for "Agri-map". The search bar shows "Agri-map" with a search icon. Below the search bar, there are navigation icons for "ทั้งหมด", "แผนที่", "ค้นรูป", "วิดีโอ", "ข่าวสาร", "เพิ่มเติม", "การค้า", and "เครื่องมือ". The search results show approximately 70,600,000 results (0.28 seconds). The first result is "agri-map-online.moac.go.th" with a dropdown arrow. Below it, the text "Agri-Map - Sign in" is highlighted with a red arrow pointing to the left. Below this, there is a message: "Browser นี้ไม่รองรับการทำงานของระบบ Agri-Map Online ! กรุณาใช้ Browser ที่เราแนะนำ และ Update ให้เป็น version ล่าสุด. what2grow. สำหรับผู้ใช้ทั่วไป ..."

Agri-Map Online landing page. The main heading is "Agri-Map" with a logo of a kiwi fruit. Below it, the text says "ยินดีต้อนรับเข้าสู่ระบบ Agri-Map Online". There is a "welcome" sign with a kiwi fruit icon. Below that, the text says "สำหรับผู้ใช้ทั่วไป สามารถเข้าใช้งานได้ทันที". There are two buttons: "เริ่มใช้งาน" (Start using) and "GET IT ON Google play" (Available on the Google Play Store). Below these, there is a button for "AVAILABLE ON THE App Store". At the bottom, there is a line graph icon and the text "สำหรับเจ้าหน้าที่กรุณา เข้าสู่ระบบ" (For staff, please log in to the system). Below that, there is a line graph icon and the text "จำนวนการเข้าใช้งาน: 329,296 ครั้ง" (Number of users: 329,296 times).

ทั้งนี้ เนื้อหาในแผนที่ดังกล่าว ประกอบด้วย

๑. การบริหารจัดการเชิงรุก

๑.๑ ข้อมูลพื้นฐาน

- (๑) ขอบเขตจังหวัด
- (๒) ขอบเขตการปกครอง
- (๓) การใช้ที่ดิน
- (๔) พื้นที่ป่า
- (๕) พื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ
- (๖) ทรัพยากรดิน
- (๗) ดินปัญหา

๑.๒ พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (นาข้าว ปาล์มน้ำมัน ยางพารา กาแฟ มะพร้าว และทุเรียนเงาะมังคุด)

๑.๓ ชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับเพาะปลูก (นาข้าว สับปะรด ปาล์มน้ำมัน ยางพารา กาแฟ มะพร้าว ลำไย และทุเรียนเงาะมังคุด)

๑.๔ ชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับสมุนไพรรักษาโรค (กระชายดำ ขมิ้นชัน บัวบก ไพล)

๑.๕ เขตความเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (สัตว์น้ำจืด กุ้งทะเล)

๑.๖ แหล่งน้ำ (ผิวดิน ใต้ดิน)

๑.๗ ที่ตั้งโรงงานและแหล่งรับซื้อ (แหล่งรับซื้อและสหกรณ์การเกษตร ที่ตั้ง

โรงงานด้านการเกษตร)

๒. การปลูกพืชทดแทน

๒.๑ สถานีโทรมาตร

๒.๒ แหล่งน้ำ

๒.๓ ป่า

- ๒.๔ ตำแหน่งและเส้นทาง
- ๒.๕ โรงงานและแหล่งรับซื้อ
- ๒.๖ สหกรณ์
- ๒.๗ ดิน
- ๒.๘ พื้นที่เพาะปลูกพืช
- ๒.๙ พื้นที่และตำแหน่งฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- ๒.๑๐ พื้นที่เหมาะสมเลี้ยงปศุสัตว์
- ๒.๑๑ เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- ๒.๑๒ ข้อมูลเกษตรกร
- ๒.๑๓ ขอบเขต (จังหวัด อำเภอ ตำบล)

๒. แผนที่สำหรับบริหารจัดการการเกษตรสำหรับส่วนราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีนโยบายดำเนินงานบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) ด้วยการใช้แผนที่สำหรับบริหารจัดการเกษตรไทย โดยคำนึงถึงสมดุลของทรัพยากรการผลิต (ดิน น้ำ พืช) ผลผลิต อุปสงค์ และอุปทาน รวมทั้งปัจจัยการผลิต โดยมอบหมายให้หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลงพื้นที่ถึงระดับตำบลหรือหมู่บ้านเพื่อหาเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

นโยบายตลาดนำการผลิต

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดนโยบายตลาดนำการผลิต และแนวทางการดำเนินงานการตลาดนำการผลิตไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมเพื่อนำไปใช้ในการบริหารงานการเกษตรกรรมในพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้แน่นอนและมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมีข้อสั่งการในวาระต่าง ๆ สรุปได้ ดังนี้

๑) ข้อสั่งการจากการประชุมสัมมนาการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในระดับพื้นที่สู่การปฏิบัติ ระหว่างเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ให้ยึดหลักตลาดนำการผลิต เน้นประสานสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัด สนับสนุนข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัญหาในพื้นที่เพื่อใช้ในการวิเคราะห์กำหนดเป็นแผนปฏิบัติการแนวทาง และวิธีปฏิบัติให้ชัดเจน

๒) ข้อสั่งการ เรื่องการดำเนินงานสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายตลาดนำการผลิต ดังนี้

(๑) นโยบายระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ จนถึงปัจจุบันมีมากกว่า ๔,๐๐๐ แปลง ทั่วประเทศ ที่ผ่านมามีการประกวดแปลงเพื่อคัดเลือกแปลงที่มีศักยภาพ ในปี ๒๕๖๑ ควรประเมินและจัดเกรดคุณภาพของแปลงใหญ่ทั้งหมด เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาและส่งเสริมการทำเกษตรแปลงใหญ่ ให้ได้คุณภาพและประสบความสำเร็จ

(๒) ปัจจุบันภาครัฐส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มและดำเนินการในรูปแบบสหกรณ์เพิ่มมากขึ้น เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง สร้างความเข้มแข็ง และรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น โดยควรมีการประเมินความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร พร้อมทั้งจัดเกรดคุณภาพ โดยสหกรณ์เกรด A ควรนำมากำหนดแนวทางในการพัฒนาต่อยอดให้เป็นรูปแบบบริษัท สำหรับสหกรณ์เกรดอื่น ๆ ควรกำหนดแนวทางในการพัฒนาให้เป็นสหกรณ์เกรด A เพิ่มมากขึ้นต่อไป

๓) ข้อสั่งการ เรื่องแนวทางการดำเนินงานการตลาดนำการผลิตไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้การดำเนินงานตามแนวทางการตลาดนำการผลิตดังกล่าวเกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม จึงให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) มอบหมายให้คณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ซึ่งมีสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเป็นเลขานุการ จัดประชุมคณะอนุกรรมการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนั้น เพื่อมอบหมาย และกำหนดขั้นตอนการทำงานตามหลักการตลาดนำการผลิต ดังนี้

(๑.๑) ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดและอำเภอ รวมทั้งสำนักงานสหกรณ์จังหวัด ประสานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่ด้วย เพื่อร่วมกันคัดเลือกผลผลิตการเกษตรในพื้นที่จากโครงการตามนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น เกษตรแปลงใหญ่ เกษตรผสมผสาน เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ กลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ (smart farmers & young smart farmers) ฯลฯ หรือผลผลิตจากกลุ่มเกษตรกร วิชาสหกิจชุมชน สหกรณ์การเกษตรที่เข้มแข็ง เพื่อให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด นำไปเป็นข้อมูลประสานงานหาผู้รับซื้อผลผลิตจากพื้นที่โดยตรง

(๑.๒) ให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ประสานงานกับสำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด และภาคเอกชนในจังหวัดที่ประกอบธุรกิจการซื้อขายผลผลิตทางการเกษตร เช่น หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรม บริษัทประชารัฐรักสามัคคี จำกัด จังหวัดหรือร้านค้าต่าง ๆ เพื่อติดต่อกับเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรในพื้นที่โดยตรง ทั้งนี้ ให้ประสานงานกับสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ

(๑.๓) ให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด รวบรวมข้อมูลผลผลิตทางการเกษตรดังกล่าวตามข้อ ๑.๒) พร้อมรายละเอียดช่องทางการติดต่อซื้อขายผลผลิตจากเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกรในจังหวัด ส่งให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เพื่อจัดทำเป็นข้อมูลประกอบการทำเว็บไซต์ (website)

(๒) ให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดทำเว็บไซต์ (website) และข้อมูลสำคัญ (big data) เกี่ยวกับผลผลิตการเกษตรที่ได้รับรายงานจากสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดทั่วประเทศ มาจัดทำให้เป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเพื่อเป็นช่องทางให้ผู้สนใจสามารถติดต่อแหล่งซื้อขายสินค้าการเกษตรโดยตรงจากพื้นที่ต่าง ๆ รวมทั้งการจัดทำระบบซื้อขายผ่านระบบ e-commerce โดยให้ประสานขอเชื่อมโยงเว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายผลผลิตการเกษตรเข้ามาด้วย เพื่อสะดวกในการค้นหาหรือติดต่อช่องทางค้าขายสินค้าเกษตร

(๓) ให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แต่งตั้งคณะทำงานด้านการประสานการตลาดประจำกระทรวง เพื่อทำหน้าที่ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในส่วนกลาง เช่น กระทรวงพาณิชย์ หอการค้าไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาพันธ์ SMEs ไทย ฯลฯ ในการประสานงานซื้อขายสินค้าเกษตรกรรมจากเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกรโดยตรงในจังหวัดต่าง ๆ

(๔) ให้อัครราชทูต ฝ่ายการเกษตร อัครราชทูตที่ปรึกษา ฝ่ายการเกษตร ที่ปรึกษา ฝ่ายการเกษตร ประจำสถานกงสุลใหญ่ เลขานุการเอก ฝ่ายการเกษตร ได้ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในประเทศนั้น ๆ เพื่อนำเสนอข้อมูลสินค้าการเกษตรของประเทศไทย โดยเฉพาะข้อมูลสินค้าการเกษตรตามข้อ ๒ รวมทั้งติดตามภาวะตลาดการค้าขายสินค้าเกษตรในต่างประเทศเพื่อแจ้งให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบ

(๕) ให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทุกเขตทำหน้าที่แนะนำและติดตาม (coaching & monitoring) การดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น

(บ) ให้จัดทำแผนปฏิบัติงานตามขั้นตอนต่าง ๆ โดยกำหนดระยะเวลาที่แล้วเสร็จอย่างชัดเจน ภายใน ๑๕ วัน และรายงานผลการดำเนินงานให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบทุกเดือน

๔) ข้อสั่งการ เรื่องการมอบหมายภารกิจและหน้าที่ในการปฏิบัติราชการแก่บุคลากรในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้ครอบคลุมกระบวนการจัดทำเกษตรกรรมแบบครบวงจร เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๑ วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๑ และวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้การขับเคลื่อนงานด้านเกษตรกรรมตามนโยบายการตลาดนำการผลิตเกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม โดยมีแนวทางในการขับเคลื่อนงานทั้งในระดับส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อให้หน่วยงานและบุคลากรในสังกัดนำไปปฏิบัติ ดังนี้

๑) ระดับกระทรวง

การกำหนดภารกิจและหน้าที่ของหน่วยงาน ขอให้พิจารณาจัดกลุ่มงานและมอบหมายภารกิจให้ส่วนราชการระดับกรม รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชนในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับภารกิจงานในพื้นที่ เพื่อให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการทำงานในระดับพื้นที่ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้พิจารณาแบ่งหน่วยงานและบุคลากรในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็น ๒ กลุ่มงาน คือ

(๑.๑) การวางแผน ส่งเสริม สนับสนุน และรายงานสถานการณ์การผลิตทางการเกษตร ให้มอบหมายกรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) กรมวิชาการเกษตร ฯลฯ รวมทั้งรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก วางแผน ส่งเสริม สนับสนุน และรายงานสถานการณ์การผลิต (Supply) ของประเทศให้สอดคล้องกับความต้องการ (Demand) ของตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ

(๑.๒) การประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ให้มอบหมายสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ รวมทั้งรัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชนในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ แนวโน้มราคาและความต้องการสินค้าเกษตรของตลาดทั้งในและต่างประเทศ และประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ อาทิ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กลุ่มสานพลังประชารัฐ หอการค้าไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมผู้ค้าสินค้าเกษตรหรืออาหารเกษตร ฯลฯ เพื่อประสานการเจรจาการรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรและหรือกลุ่มเกษตรกรโดยตรงในราคาที่เป็นธรรม โดยมอบหมายสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยรวบรวมรายชื่อภาคเอกชนรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์แนวโน้มราคาและความต้องการสินค้าเกษตรของตลาดทั้งในและต่างประเทศ (Demand) เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการประสานความร่วมมือการเป็น แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร และมอบหมายสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑-๑๒ ลงพื้นที่เก็บข้อมูลวิเคราะห์ และคาดการณ์สถานการณ์การผลิตสินค้าเกษตร และจัดส่งข้อมูลปริมาณ

(๑.๓) ให้สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศจัดทำข้อมูลความต้องการและสถานการณ์สินค้าเกษตรในต่างประเทศและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินค้าเกษตรในต่างประเทศ และดำเนินการเชื่อมโยง/ขยายตลาดสินค้าเกษตร พร้อมทั้งประสานทูตพาณิชย์ในการส่งเสริมการขายสินค้าเกษตรในต่างประเทศ

(๑.๔) มอบหมายให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทุกเขต ได้ไปแนะนำและติดตาม (coaching & monitoring) การดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่

(๑.๕) ขอให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหัวหน้าส่วนราชการดำเนินการวางแผนเพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินงานและเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในพื้นที่ต่าง ๆ และพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ พร้อมระบุหน่วยงานที่รับผิดชอบในภารกิจและหน้าที่นั้น ๆ โดยขอให้คณะทำงานในระดับจังหวัด และกลุ่มงานในระดับส่วนกลาง รายงานความก้าวหน้าและสถานการณ์การผลิตและการตลาดในส่วนที่รับผิดชอบต่อปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และขอให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นศูนย์กลางการรวบรวมข้อมูล โดยกำหนดรูปแบบการรายงานผลและการจัดเก็บข้อมูล และระบบการติดตามรายงานความก้าวหน้า และสถานการณ์การผลิตและการตลาด พร้อมแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลางและในจังหวัด รับทราบและดำเนินการ เพื่อให้สามารถใช้อ้างอิงข้อมูลประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายได้อย่างทันท่วงที

(๒) ระดับจังหวัด

การดำเนินงานของจังหวัดให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด และสำนักงานเกษตรจังหวัด นำเรียนแนวทางการทำงานตามภารกิจและบทบาทของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาสนับสนุนแนวทางการดำเนินงาน และเพื่อให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในจังหวัดได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในจังหวัด รวมทั้ง การสนับสนุนงบประมาณพัฒนาจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการและ/หรือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โดยให้ใช้คณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด (อ.พ.ก.) เป็นองค์กรหลักในการขับเคลื่อนงานด้านเกษตรกรรมตามนโยบายการตลาดนำการผลิต ทำหน้าที่บูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ โดยให้พิจารณาภารกิจในการส่งเสริมพัฒนาการผลิต และประสานงานเพื่อจำหน่ายผลผลิตให้แก่เกษตรกร เสนอในการประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด (อ.พ.ก.) เพื่อหารือร่วมกันในการจัดกลุ่มงานและมอบหมายภารกิจให้หน่วยงานต่าง ๆ นำไปปฏิบัติในรูปคณะทำงานเฉพาะกิจ (Task Force) ดังนี้

(๒.๑) คณะทำงานการประสานงานด้านการตลาดหรือหาแหล่งรับซื้อผลผลิต (Demand Side) ให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานสหกรณ์จังหวัด และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ๑๒ เขต เป็นหน่วยงานหลักในการประสานข้อมูลด้านการตลาดหรือจัดหาแหล่งรับซื้อผลผลิตกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) บริษัทประชารัฐรักสามัคคีจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เรือนจำและทัณฑสถาน สถาบันการศึกษา กองกำลังรักษาความสงบเรียบร้อย หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด ห้างสรรพสินค้า (Modern Trade) หรือศูนย์กระจายสินค้า (Distribution Center DC) นิคมอุตสาหกรรม และโรงงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลความต้องการของตลาดสินค้าเกษตรในระดับพื้นที่ และให้มีการประสานงานกับเกษตรจังหวัด ปศุสัตว์จังหวัด ประมงจังหวัด ในเรื่องข้อมูลปริมาณผลผลิตทางการเกษตรสินค้าเกษตรแต่ละชนิดมีปัญหาในการขายหรือไม่ แม้ไม่มีปัญหาการขาย ก็ควรพิจารณาแหล่งตลาดที่มั่นคง ซึ่งเจ้าหน้าที่จะต้องมีข้อมูลสินค้าเกษตรในจังหวัดที่ครบถ้วนชัดเจน (ชนิด ปริมาณผลผลิต และราคา) เพื่อใช้ในการเจรจาเพิ่มช่องทางตลาดให้แก่เกษตรกร เช่น ในกรณีการเชื่อมโยงตลาดกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/โรงพยาบาลทั่วประเทศรับซื้อผักหรือผลผลิตทางการเกษตรจากเกษตรกรโดยตรงหรือ ในกรณีที่เกษตรกรมีการรวมกลุ่มและมีกำลังผลิตมาก ให้แนะนำหรือประสานงานกับภาคเอกชน ให้เข้ามาตั้งโรงงานรับซื้อผลผลิต โรงงานแปรรูป หรือโรงถนอมอาหารภายในพื้นที่ และประสานงานกับ ธกส. ในพื้นที่เพื่อพิจารณาสนับสนุนเงินทุนกู้ให้กลุ่มเกษตรกร นอกจากนี้ ในจังหวัดที่มีแหล่งรับซื้อสินค้าที่สำคัญ เช่น เขตนิคมอุตสาหกรรม ค่ายทหาร และโรงงาน โดยเฉพาะ Modern Trade เช่น Big C, Tesco Lotus ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และบางจังหวัดมีศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้า (Distribution Center) ควรประสานงานกับหน่วยงานและผู้จัดการห้างร้านต่าง ๆ

ในการเป็นแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร โดยอาจทำในรูปแบบ MOU และลงพื้นที่ดูแปลงเพาะปลูกเพื่อสร้างความมั่นใจในการรับซื้อผลผลิตกับเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรโดยตรง

(๒.๒) คณะทำงานการส่งเสริมสนับสนุนการผลิตและจัดทำข้อมูลด้านการผลิต (Supply Side) ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด และสำนักงานประมงจังหวัดเป็นหน่วยงานหลัก โดยมีโครงการชลประทานจังหวัด สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด ปฏิรูปที่ดินจังหวัด และผู้อำนวยการศูนย์/สถานีในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานสนับสนุน ในการส่งเสริมสนับสนุนการผลิตและการจัดทำข้อมูลด้านการผลิต (Supply Side) โดยจัดทำแผนการผลิตตามความต้องการของตลาด (Demand Driven) หรือผลิตให้ได้ตามคุณสมบัติที่ผู้รับซื้อกำหนด ให้ครอบคลุมกระบวนการผลิตทางการเกษตร ตั้งแต่การปรับเปลี่ยนแผนการผลิตทางการเกษตรของพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม ไปใช้พื้นที่ให้สอดคล้องกับแผนที่เกษตร (Agri-Map) วิธีการทำการเกษตรกรรมที่เหมาะสม เช่น เกษตรปลอดภัย (GAP) เกษตรอินทรีย์ (Organic) รวมทั้งในกรณีที่ผู้ซื้อ/ตลาดต้องการสินค้าเกษตรจำนวนมาก และตกลงทำสัญญารับซื้อระยะยาว อาจสนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มทำการเกษตร ในรูปวิสาหกิจเกษตรแปลงใหญ่ (Mega Farm Enterprise) หรือใช้เครื่องจักรกล/เครื่องมือทางเทคโนโลยีที่ทำเกษตรแม่นยำเข้ามาใช้ในกลุ่มวิสาหกิจเกษตรแปลงใหญ่ เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต นอกจากนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ควรมีการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ

(๒.๒.๑) ให้เกษตรจังหวัด แนะนำและประสานงานให้สมาชิกกลุ่มเกษตรกรสมัยใหม่ (Young Smart Farmers) ที่เป็นบุคลากรของเกษตรกรในพื้นที่และผ่านการอบรมจากสำนักงานเกษตรจังหวัดแล้ว เข้ามา มีบทบาทร่วมในการทำหน้าที่ที่ส่งเสริมการผลิตและฝ่ายประสานงานระหว่างกลุ่มเกษตรกรกับหน่วยงานรัฐหรือภาคเอกชนที่เข้ามารับซื้อผลผลิตในพื้นที่ด้วย

(๒.๒.๒) ให้สหกรณ์จังหวัด ให้การสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง หรือมีผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาด ให้ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มจดทะเบียนเป็นสหกรณ์การเกษตร หรือวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้มีตัวแทนของกลุ่มเกษตรกรเข้ามาทำหน้าที่ในการติดต่อขายผลผลิตกับภาคเอกชนโดยตรง แทนหน่วยงานรัฐ ซึ่งจะเป็นการพัฒนากระบวนการผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สอดคล้องหรือสนองตอบต่อนโยบาย “การตลาดนำการผลิต” และนำมาขยายผลหรือต่อยอดโครงการและแผนงานด้านการเกษตรที่สำคัญ ๆ เพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องและเกิดการขยายผลโดยขอให้รายงานสถานการณ์ การผลิตสินค้าเกษตรพร้อมคาดการณ์ ปริมาณผลผลิตที่จะออกสู่ตลาดในพื้นที่แต่ละช่วงเวลาอย่างต่อเนื่อง

(๒.๒.๓) ให้นำข้อมูลด้านการผลิตและการตลาด (Supply Side และ Demand Side) จากคณะทำงานทั้ง ๒ ชุด นำเสนอคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด (อ.พ.ก.) เพื่อใช้ ประกอบ การประเมินสถานการณ์และปัญหาการเกษตรของพื้นที่ พิจารณาปรับเปลี่ยนแผนการผลิตทางการเกษตรของพื้นที่การเกษตรให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) โดยอาจลดพื้นที่ในการทำการเกษตรเชิงเดี่ยวไปทำการเกษตรแบบผสมผสานหรือเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ หรือลดพื้นที่ในการทำสินค้าเกษตรชนิดเดิมไปผลิตสินค้าเกษตรชนิดใหม่ตามความต้องการของตลาด เพื่อลดปัญหาสินค้าเกษตรล้นตลาด (Over Supply) เช่น ปลูกกล้วยหอม กาแฟ หรือพืชผัก แคมในพื้นที่สวนยางพารา สวนปาล์มน้ำมัน หรือลดพื้นที่การทำนาปรัง ด้วยการปลูกพืชตระกูลถั่ว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หรือพืชชนิดอื่นตามความต้องการของตลาด เป็นต้น รวมทั้งควรมีการรวบรวมผลการดำเนินงานและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จจากกรณีตัวอย่างของจังหวัดที่มีการประสานกับโรงพยาบาลในการรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร เพื่อนำไปขยายผลดำเนินการในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้ ขอให้ทุกหน่วยงานเริ่มปฏิบัติงานตามโครงสร้างการทำงานใหม่ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒ เนื่องจากเป็นเดือนมหามงคลของปวงชนชาวไทย โดยจะมีพระราชพิธีบรมราชาภิเษก และพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ซึ่งมีความสำคัญต่อภาคเกษตรกรรมเป็นอย่างดี

นโยบายแปลงใหญ่

เกษตรแปลงใหญ่ คือ วิธีการหนึ่งในการเพิ่มความได้เปรียบทางการแข่งขันของหน่วยผลิตด้วยการคำนวณทางเศรษฐศาสตร์เพื่อวิเคราะห์ปริมาณการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงสุด หรืออีกนัยหนึ่งคือการบริหารความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างต้นทุนการผลิตกับปริมาณการผลิต/ขนาดการผลิต เพื่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale) ซึ่งจะเกิดขึ้นได้โดยการผลักดันให้เกษตรกรรวมกลุ่มการผลิต การจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพดี (พันธุ์พืช ปุ๋ย เครื่องจักรกลทางการเกษตร และเทคโนโลยีสมัยใหม่) การจัดการด้านการตลาดและห่วงโซ่อุปทาน รวมทั้ง มีการบริหารจัดการฟาร์มที่ดี เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของธุรกิจ ดังนี้ คือ

- การเพิ่มขีดความสามารถในการสร้างกำไร (ประสิทธิภาพ และผลผลิตภาพที่เพิ่มขึ้น/ผลประกอบการ)
- ความมั่นคงของกิจการและการเติบโต (การขยายกิจการ (ปริมาณและมูลค่า) การพัฒนาผลผลิต/ผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดอย่างไม่มีสิ้นสุด)
- ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร และคุณค่าทางโภชนาการ)

แนวทางการดำเนินงานระบบส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่

๑. แนวปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐ

- เป็นที่ปรึกษาและร่วมดำเนินการกับเกษตรกร เพื่อวิเคราะห์บริบททางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนา เช่น วิเคราะห์ปริมาณการผลิต/ขนาดการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale) เพื่อวางแผนการผลิตและแผนการตลาด โดยยึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลาง รวมทั้ง ส่งเสริม/สร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มที่จัดตั้งขึ้น

- ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้เกษตรกร เช่น การแนะนำการบำรุงดินเพื่อการเพาะปลูก จัดหาพันธุ์พืช/สัตว์ที่เหมาะสมกับพื้นที่การพัฒนาแหล่งน้ำระบบส่งน้ำเพื่อการทำเกษตรในพื้นที่แปลงใหญ่ การถ่ายทอดองค์ความรู้ ตั้งแต่ขั้นตอนการจัดการปัจจัยการผลิต การเตรียมดิน การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว ตลอดจนการขนส่งผลผลิต เป็นต้น

- จัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนเกษตรกรที่เข้าร่วมทำการเกษตรในระบบแปลงใหญ่
- สนับสนุนเทคโนโลยี/เครื่องจักรกล/วิทยาการการเกษตรสมัยใหม่เพื่อใช้บริหารจัดการในพื้นที่แปลงใหญ่
- ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการแปลง บริหารจัดการ และบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนเกษตรกร แนะนำ ส่งเสริม รวมทั้ง ติดตาม/ประเมินผลสำเร็จของระบบส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่

แนวปฏิบัติของเกษตรกรแปลงใหญ่

- เกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ พร้อมที่จะพัฒนาการผลิตและการตลาดร่วมกัน โดยเข้ามามีส่วนร่วมตลอดกระบวนการพัฒนา เช่น วิเคราะห์ปริมาณการผลิต/ขนาดการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale) เพื่อวางแผนการผลิตและแผนการตลาด การวิเคราะห์ กำหนดเป้าหมายการผลิตและการตลาด การกำหนดการใช้ปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีต่าง ๆ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้า และการกำหนดแผนปฏิบัติการและดำเนินการตามแผน เป็นต้น

- เกษตรกรรวมตัวในรูปแบบกลุ่ม องค์กร วิสาหกิจชุมชน หรือสหกรณ์ที่มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ

- มีพื้นที่การทำเกษตรกรรมรายสินค้าชนิดเดียวกัน เป็นสินค้าที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจและสอดคล้องกับข้อมูล Agri-Map โดยแปลงของเกษตรกรไม่จำเป็นต้องติดต่อกันแต่ควรตั้งอยู่ภายในชุมชนที่ใกล้เคียงกัน

- เกษตรกรที่เข้าร่วมแปลงใหญ่ดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในด้านการจัดการดินและน้ำ และสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อใช้ในการพัฒนาการผลิตและสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่ม/องค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบริหารจัดการแปลงใหญ่ พร้อมทั้งได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้และการบริการต่าง ๆ ตามความต้องการของเกษตรกรจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของจังหวัดชุมพร มีแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน รายละเอียด ดังตาราง

แปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน	จำนวนแปลงใหญ่	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)
ปี ๒๕๕๙	๓	๘๔๓	๑๙,๙๑๙.๐๐
ปี ๒๕๖๐	๑๑	๔๕๓	๗,๙๑๒.๐๐
ปี ๒๕๖๑	๙	๓๒๗	๓,๙๖๙.๐๐
ปี ๒๕๖๒	๖	๒๑๘	๒,๙๓๕.๗๕
ปี ๒๕๖๓	๒	๖๘	๘๐๖.๐๐
ปี ๒๕๖๔	๓	๙๙	๑,๖๖๗.๐๐
รวม	๓๔	๒,๐๐๘	๓๗,๒๐๘.๗๕

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, ๒๕๖๔

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) คือ วิธีการจัดการความรู้อย่างหนึ่งเพื่อให้เกษตรกรที่ต้องการความรู้ ได้รับความรู้และเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้พร้อมรับการเกษตรสมัยใหม่ ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการจัดการความรู้ และกระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยใช้สถานที่ที่เป็นที่ตั้งของแปลงเกษตร/ฟาร์มซึ่งเกษตรกรที่เป็นเจ้าของมีความรู้ความสามารถในการผลิตในระดับที่เป็นตัวอย่างให้เกษตรกรรอบบริเวณได้เรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Knowledge Center) มีแนวทางการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เกษตรกรเจ้าของ ศพก. และเจ้าหน้าที่ กษ. มีภารกิจและบทบาทหน้าที่ร่วมกัน ดังนี้

๑. จัดให้มีการจัดการความรู้ :

- บ่งชี้ความรู้และวิเคราะห์ประเมินความรู้ที่ชุมชนต้องการและจำเป็นต้องมี เพื่อการบรรลุการก้าวข้ามไปสู่เกษตรสมัยใหม่และยั่งยืน เช่น สินค้าที่ผลิตเหมาะสมกับภูมิสังคมและตลาด วิธีการผลิตและการตลาดในปัจจุบันดีพอ? ประสิทธิภาพและกำไรสุทธิดีพอ? และความรู้อะไรที่จะตอบโจทย์

- สร้างองค์ความรู้ของชุมชน โดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตรงระหว่างเกษตรกร การจดบันทึกความรู้ของเกษตรกร (เจ้าของพื้นที่ ศพก.) และอธิบายด้วยหลักวิทยาศาสตร์เพื่อใช้เป็นแหล่งความรู้ต่อไปในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อ Social Media

- รวบรวมชุดความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหา/พัฒนาคุณภาพผลผลิตและผลผลิตภัณฑ์ของชุมชน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรและเจ้าหน้าที่หลังจากลงมือปฏิบัติ เช่น เทคนิควิทยาการก่อน ระหว่าง และหลังการเก็บเกี่ยว

- วิเคราะห์และประเมินข้อมูลทักษะและสมรรถนะของเกษตรกรเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาศักยภาพการศึกษาเรียนรู้ของเกษตรกรเป้าหมาย

- การพัฒนาครู และ ผู้สอนงาน (Coach) ที่สามารถตอบสนองความสามารถของเกษตรกรที่แตกต่าง การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อนำไปสู่ทักษะที่กำหนด

- จัดให้มีกิจกรรมพัฒนาและเสริมสร้างทักษะและความแตกต่าง เช่น การอบรม การศึกษา การดูงาน การฝึกงาน การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ การแลกเปลี่ยนแนวคิด การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการออกแบบบทเรียน (Active Lerner) การเรียนรู้จากเหตุการณ์เชิงประจักษ์รอบตัวเกษตรกรและในไร่นา (Phenomenon Based Learning) การสอนงานและให้คำแนะนำ (Coaching and Mentoring) ฯลฯ

๒. จัดให้มีการบริหารการเปลี่ยนแปลง :

- สร้างความรู้สึกเร่งด่วนและเรียนรู้ความเร่งด่วน ชั้นแรกของกระบวนการเปลี่ยนแปลง คือ ทำให้เกษตรกรในชุมชนจำนวนมากตระหนักรู้ ถึงความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องเปลี่ยนแปลง หากเกษตรกรปราศจากความรู้สึกนี้แล้ว การเปลี่ยนแปลงอย่างขนาดใหญ่จะไม่มีวันเกิดขึ้น มีพฤติกรรมที่ขัดขวางมิให้เกษตรกรเกิดความรู้สึกว่าจำเป็นจะต้องลงมือเปลี่ยนแปลงอย่างเร่งด่วน คือ การยึดติดกับความสำเร็จในอดีต ที่ดำเนินการผลิตตามความเคยชินและไม่ใช้หลักวิชาการ หรือยึดติดค่านิยมสภาพตลาดที่ถูกบิดเบือนด้านต้นทุนและราคาสินค้าจากนโยบายปกป้องคุ้มครอง เกษตรกรรม/มาตรการอุดหนุนจากรัฐ ที่ไม่ได้สะท้อนหรือรับทราบ

- ต้นทุนที่แท้จริงของการผลิตในหน่วยผลิตของตนเอง หรือเกษตรกรไม่มีไม่เกิดวิกฤต หรือเหตุการณ์ให้เห็นอย่างชัดเจนจากภาวะโลกร้อน และความเสี่ยงทางด้านโรคระบาดที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งปราศจากการขึ้นนำบอกเล่าจากบุคคลภายนอกครอบครัว

- การสร้างความเชื่อมั่นความสำเร็จของการเปลี่ยนแปลง โดยการเผยแพร่ผลประกอบการสุทธิของหน่วยผลิต (ศพก.) อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลความสำเร็จจากการบริหารการผลิตที่ใช้องค์ความรู้และการจัดการความรู้ภายในชุมชน เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงปรับกระบวนการที่คนผู้สังคมเกษตรแห่งการเรียนรู้และปัญญาปรับวิถีคิด (Reset Mindset) เปลี่ยนวิถีทางการเกษตร (Paradigm Shift)

- ประเมินข้อมูลทักษะและสมรรถนะของเกษตรกรเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาศักยภาพการศึกษาเรียนรู้ของเกษตรกรตลอดชีวิต

ในส่วนของจังหวัดชุมพร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน ๘ ศูนย์ รายละเอียดดังตาราง

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดชุมพร

ลำดับ	เกษตรกรต้นแบบ	เบอร์มือถือ เกษตรกรต้นแบบ	ตำบล ที่ตั้งศูนย์	อำเภอ	จังหวัด	สินค้า หลัก	จุดเด่นของศูนย์ เฉพาะเด่นที่สุด	เจ้าหน้าที่ตำบล	เบอร์มือถือ เจ้าหน้าที่ตำบล
๑	นายสุรินทร์ จันทร์พุ่ม	๐๘๘-๔๕๐๑๓๐๖	ท่าแซะ	ท่าแซะ	ชุมพร	ทุเรียน	การผลิตทุเรียนคุณภาพ	น.ส.ณัฐิมา สุขเสวียด	๐๘๒-๒๓๑๔๙๑๓
๒	นายวีรวัฒน์ จีรวงศ์	๐๘๙-๘๙๙๑๓๑๐	ทะเลทรัพย์	ปะทิว	ชุมพร	ทุเรียน	การผลิตทุเรียนคุณภาพ	นายไพฑูรณ สิ้นเสวตร	๐๙๓-๕๗๔๐๖๐๒
๓	นายดำรงศักดิ์ สิ้นศักดิ์	๐๙๕-๔๒๘๘๙๔๕	บ้านนา	ชุมพร	ชุมพร	ทุเรียน	การผลิตทุเรียนนอกฤดู	นางนันทนีย์ สิ้นทรัพย์	๐๘๑-๗๒๘๕๑๙๔
๔	นายดวง เรืองโรจน์	๐๙๔-๒๔๒๓๕๑๕	เขาค่าย	สวี	ชุมพร	ทุเรียน	การผลิตทุเรียนนอกฤดู	นายปริญญา บุญเทศ	๐๘๙-๕๘๘๗๐๐๐
๕	นายสุวิทย์ จิตะฐาน	๐๘๖-๙๕๓๙๐๕๗	ตะโก	ทุ่งตะโก	ชุมพร	ทุเรียน	๑. การผลิตทุเรียนคุณภาพ ๒. การลดต้นทุนการผลิต	น.ส.ศิวพร ปิ่นแก้ว	๐๘๑-๖๔๑๘๒๔๘
๖	นายสิทธิพงษ์ อรุณรักษ์	๐๘๗-๖๒๗๐๐๗๑	ท่ามะปลา	หลังสวน	ชุมพร	มังคุด	๑. การผลิตมังคุดคุณภาพ ๒. การลดต้นทุนการผลิต	น.ส.อังคณา พุ่มขจร	๐๘๔-๐๘๐๖๙๖๔
๗	นางฉลา แพสุวรรณ	๐๘๙-๘๗๓๔๗๙๖	ทุ่งหลวง	ละแม	ชุมพร	ปาล์มน้ำมัน	การผลิตปาล์มน้ำมันคุณภาพ	นางจุฑาทิพย์ ไชยสอน	๐๘๙-๔๖๗๖๙๑๓
๘	นายสมหมาย อบแพทย์	๐๘๔-๘๗๘๗๒๘๘	พะโต๊ะ	พะโต๊ะ	ชุมพร	มังคุด	การผลิตมังคุดคุณภาพ	นางวิไลวรรณ ยอดไหม	๐๙๓-๕๗๔๐๖๓๓

ที่มา : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร, ALC (ข้อมูล ณ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔)

นโยบายการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน (GAP)

แนวทางการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน (GAP) มีดังนี้

- ฝ้าระวังและประเมินความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรและอาหาร
- ศึกษาวิจัยการเปลี่ยนแปลงของสารปนเปื้อน/วิธีการสืบสวน/ตรวจสอบย้อนกลับ/ระบาดวิทยาเพื่อพัฒนาวิธีการวิเคราะห์ตรวจสอบค้นหาความไม่ปกติในระบบการผลิต และวิธีบริหารจัดการความเสี่ยง
- พัฒนาระดับความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศ เช่น ระบบการตรวจสอบรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ระบบการตรวจสอบย้อนกลับ ระบบการแจ้งเตือนภัยและระบบบริหารจัดการเรียกคืนสินค้าที่มีปัญหา ระบบกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องตามกติกาการค้าโลก การเทียบเคียงมาตรฐานของประเทศและสากล การสร้างความเชื่อมั่นและการ
- ยอมรับมาตรฐาน/เครื่องหมายของประเทศไทย ออกประกาศกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรตามกฎหมาย
- สร้างองค์ความรู้ด้านอาหาร ศึกษา และสร้างการรับรู้ ความเข้าใจเครื่องหมายรับรอง การเลือกซื้อสินค้าที่ได้มาตรฐาน
- ให้บริการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรแก่เกษตรกรที่ขอรับบริการอย่างทั่วถึง ในเวลาที่เหมาะสม
- ประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตรในระบบมาตรฐาน
- ประสานร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุนเงินทุนเพื่อการเข้าสู่ตลาดการผลิตสินค้ามาตรฐาน และเป็นพี่เลี้ยงอย่างต่อเนื่องจนกว่าเกษตรกรจะมีความได้เปรียบในการแข่งขัน เช่น มีระบบ Coaching and Mentoring

แนวทางการดำเนินงานเกษตรอินทรีย์

- วิจัยสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม ด้านการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ บริหารจัดการองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรที่ต้องการรับความรู้ ส่งเสริมการผลิต และจัดทำฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์ของประเทศ เพื่อการวิเคราะห์และใช้ประโยชน์
- บริหารจัดการให้มี Organic Zone and Buffer Zone (พื้นที่เหมาะสมการทำเกษตรอินทรีย์ และพื้นที่กั้นชนที่ลดและบรรเทาผลกระทบต่อมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ทั้งนี้รวมถึงการบริหารจัดการควบคุมคุณภาพและความปลอดภัยของทรัพยากรดิน น้ำ อากาศ และการใช้สารเคมีทางการเกษตร ในพื้นที่ดังกล่าว)
- การกำหนดมาตรฐานและการตรวจรับรองมาตรฐาน ที่เป็นสากลและยอมรับของผู้บริโภค และสามารถให้เกษตรกรเข้าถึงบริการตรวจรับรองมาตรฐานอย่างพอเพียง มีประสิทธิภาพ ทันเวลา
- สร้างชุดองค์ความรู้ด้านอาหารศึกษาที่เกี่ยวกับสินค้าเกษตรอินทรีย์ เครื่องหมายรับรอง และเผยแพร่ในช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ
- ประสานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในทุกรูปแบบ และทุกช่องทาง
- ประสานร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุนเงินทุนเพื่อการเข้าสู่ตลาดการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ และเป็นพี่เลี้ยงอย่างต่อเนื่องจนกว่าเกษตรกรจะมีความได้เปรียบในการแข่งขัน เช่น มีระบบ Coaching and Mentoring

โครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขวนเกษตรกรสมัครเข้าร่วม โครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ เพื่อส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาเป็นพื้นที่เรียนรู้ในรูปแบบหลักเกษตรกรทฤษฎีใหม่ และเพิ่มพื้นที่เก็บกักน้ำสำหรับการเกษตร โดยกำหนดเป้าหมายเกษตรกรไว้จำนวน ๖๔,๑๔๔ ราย (๑๖ ราย/ตำบล) เป้าหมายการจ้างงานเกษตรกร ๓๒,๐๗๒ ราย (๘ ราย/ตำบล) ครอบคลุมพื้นที่ ๔,๐๐๙ ตำบล ๗๕ จังหวัด

๑. คุณสมบัติเกษตรกร

๑. เป็นเกษตรกรทั่วไป หรือเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือทายาทเกษตรกร หรือแรงงานคืนถิ่น หรืออาสาสมัครเกษตรกรในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒. มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป และมีสัญชาติไทย กรณีอายุเกิน ๖๐ ปี ขอให้อยู่ในดุลพินิจของคณะทำงาน ระดับอำเภอ โดยคำนึงถึงศักยภาพของเกษตรกรในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ และประโยชน์ของโครงการ โดยเฉพาะการรวมกลุ่มเกษตรกร
๓. พื้นที่ที่ใช้สมัครเข้าร่วมโครงการฯ ต้องเป็นพื้นที่ที่เป็นผืนเดียวกันไม่น้อยกว่า ๓ ไร่ และเป็นพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ถูกต้องตามกฎหมาย โดยเอกสารสิทธิ์ต้องเป็นของผู้สมัครหรือเป็นของทายาทของผู้สมัคร
  ๑. ผู้สืบสันดาน (บุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย, บุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองแล้ว และบุตรบุญธรรม, บิดามารดา ในกรณีของบิดา เฉพาะบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายเท่านั้นที่มีสิทธิรับมรดก, พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน, พี่น้องร่วมแต่บิดาหรือมารดาเดียวกัน หรือที่เรามากเรียกกันว่า "พี่น้องต่างพ่อหรือต่างแม่")
  ๒. บิดามารดา
  ๓. พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน
  ๔. พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกัน
  ๕. ปู่ ย่า ตา ยาย
  ๖. หลุง ป้า น้า อา คู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่นั้นก็เป็นทายาทโดยธรรมทั้งนี้ต้องมีหนังสือยินยอมจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ให้กับผู้สมัครเข้าร่วมโครงการ และต้องมีที่พักเพื่อทำกิจกรรมทางการเกษตรในพื้นที่ที่ใช้สมัครเข้าร่วมโครงการ หรือมีการสร้างที่พักภายหลัง ชุดบ่อเสร็จภายใน ๖๐ วัน
๔. เจ้าของเอกสารสิทธิ์ตามข้อ ๓ ต้องยินยอมให้ส่วนราชการใช้เป็นศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเกษตรกรทฤษฎีใหม่เพื่อการขยายผลต่อไป เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี
๕. ผู้สมัครและพื้นที่ที่ใช้สมัครเข้าร่วมโครงการฯ ต้องไม่อยู่ในโครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ (๕ ประสาน) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๒. วิธีการรับสมัคร

๑. สมัครด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์ ntag.moac.go.th หรือ
๒. ยื่นใบสมัครกับเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล หรือที่สำนักงานเกษตรอำเภอ

๓. วิธีการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

คณะทำงานขับเคลื่อนฯ ระดับอำเภอ ประกอบด้วย ผู้แทนจากส่วนราชการ ผู้แทนจากสภาเกษตรกรในพื้นที่ และผู้แทนจากชุมชนในพื้นที่ เป็นผู้คัดเลือกเกษตรกรในแต่ละตำบล โดยการ

๑. พิจารณาความสอดคล้องของข้อมูลผู้สมัครกับคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการฯ

๒. ตรวจสอบคุณสมบัติของพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ โดยใช้ภาพถ่ายออร์โธรีซีเชิงเลขของกรมพัฒนาที่ดิน หรือข้อมูลอื่น ๆ และการลงตรวจสอบสภาพพื้นที่จริง เพื่อประเมินความเหมาะสม ในด้านการเก็บกักน้ำของดิน คุณสมบัติของน้ำ เช่น ความเค็ม ความเป็นกรด-เบส เป็นต้น
๓. คณะทำงานขับเคลื่อนฯ ระดับอำเภอ อาจกำหนดเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม
๔. การพิจารณาผลของคณะทำงานขับเคลื่อนฯ ระดับอำเภอ ให้มีการบันทึกความเห็น เหตุผลในการตัดสินใจ และมติที่ประชุมให้ชัดเจน
๕. พิจารณาขึ้นบัญชีผู้ผ่านการคัดเลือกตามข้อ (๑) , (๒) และ (๓) โดยใช้ข้อมูลลำดับจากวันที่สมัคร เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการพิจารณา และขึ้นบัญชีสำรองในกรณีที่ผู้ผ่านการคัดเลือกเกินเป้าหมายที่ได้รับการจัดสรร และอาจมีการพิจารณาเพิ่มเติมหากมีการจัดสรรเป้าหมายเพิ่ม
๖. เชิญผู้ผ่านการคัดเลือกเข้าทำสัญญากับโครงการ พร้อมนำเอกสารหลักฐานและใบยินยอมการใช้ประโยชน์ในที่ดิน มอบให้เจ้าหน้าที่โครงการฯ เก็บไว้เป็นหลักฐาน

แนวทางการจ้างงาน

๑. คุณสมบัติของผู้รับจ้างงาน

๑. เป็นเกษตรกรทั่วไป หรือทายาทเกษตรกร หรือแรงงานคืนถิ่น หรืออาสาสมัครเกษตรกรในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒. อายุระหว่าง ๑๘ – ๖๐ ปีบริบูรณ์ และมีสัญชาติไทย
๓. วุฒิการศึกษา ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ หรือเทียบเท่า
๔. มีที่พักอาศัยอยู่ในตำบลที่สมัครเข้าร่วมโครงการฯ หรือในตำบลข้างเคียงที่มีพื้นที่ติดกัน
๕. ต้องมีอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น คอมพิวเตอร์ , โทรศัพท์เคลื่อนที่ (smartphone) ฯลฯ
๖. ไม่เป็นข้าราชการประจำ หรือข้าราชการบำนาญ รวมทั้งข้าราชการการเมือง ลูกจ้างของกระทรวง กรมที่มีฐานะเทียบเท่าพนักงานส่วนท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น และไม่เป็นลูกจ้างเอกชน
๗. ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง
๘. ต้องไม่เป็นเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมกิจกรรมปรับปรุงแปลงตามโครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกร ทฤษฎีใหม่
๙. ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ คนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคติดต่อร้ายแรง

๒. การปฏิบัติหน้าที่

๑. สนับสนุนการวางแผนการผลิตแปลงเกษตรทฤษฎีใหม่ของผู้เข้าร่วมโครงการฯ และปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการดำเนินงานภายใต้โครงการฯ
๒. จัดเก็บและรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรในพื้นที่ตำบล พร้อมทั้งจัดทำรายงานเสนอสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด
๓. นำความรู้และข้อมูลข่าวสารที่ได้รับถ่ายทอดสู่เกษตรกรในหมู่บ้านได้ และติดตามสถานการณ์การทำการเกษตรทฤษฎีใหม่
๔. ประสานเชื่อมโยงการทำงาน และประชาสัมพันธ์เผยแพร่กิจกรรม โครงการตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้เข้าถึงระดับหมู่บ้าน
๕. จัดทำแผนผลการปฏิบัติงานรายเดือน และรายงานผลการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบทุกสิ้นเดือน

- ๖. รายงานผลความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค การดำเนินงานตามโครงการในพื้นที่ที่รับผิดชอบให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดทราบ เดือนละ ๑ ครั้ง
- ๗. ประสานงานหรือร่วมประชุมกับคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ระดับอำเภอ
- ๘. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มอบหมาย

๓. วิธีการรับสมัคร

- ๑. สมัครด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์ ntag.moac.go.th

๔. การคัดเลือกผู้รับจ้างงาน

คณะทำงานขับเคลื่อนฯ ระดับอำเภอ ประกอบด้วย ผู้แทนจากส่วนราชการ ผู้แทนจากสภาเกษตรกรในพื้นที่ และผู้แทนจากชุมชนในพื้นที่ เป็นผู้คัดเลือกเกษตรกรในพื้นที่แต่ละตำบล โดยการ

- ๑. วิธีการสัมภาษณ์ มีคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน องค์ประกอบที่ใช้ในการพิจารณา ประกอบด้วย
  - ความรู้ ความสามารถ
  - คุณลักษณะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน
- ๒. การทดสอบภาคปฏิบัติ
- ๓. เกณฑ์การตัดสิน ผู้ที่จะถือว่าเป็นผู้ผ่านการคัดเลือกเข้าร่วมกิจกรรมการจ้างงานภายใต้โครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ จะต้องเป็นผู้ที่ได้คะแนนรวมในการสัมภาษณ์และปฏิบัติ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ จากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน
- ๔. คณะทำงานขับเคลื่อนฯ ระดับอำเภอ สามารถกำหนดเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกได้ตามความเหมาะสม
- ๕. การจัดจ้างจะเป็นไปตามคะแนนที่ได้ โดยจะเรียงลำดับที่จากผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าเป็นผู้อยู่ในลำดับที่สูงกว่า ถ้าได้คะแนนเท่ากัน จะให้ผู้ที่มีการสมัครก่อนเป็นผู้อยู่ในลำดับที่สูงกว่า

